

Hadithi

Kutoka kwa Abu Hurayrah, Mwenyezi Mungu amuwiye radhi, kutoka kwa Mtume, Mwenyezi Mungu amfikishie rehema na amani, amesema:

1

“Dini ni rahisi,

2

Hakuna atakayeifanya dini kuwa ngumu ila itamshinda.

3

Basi semeni kweli na muwaite watu karibu.

4

Na toeni bishara njema.

5

Na tafuteni msaada asubuhi na mchana na nyakati za usiku.”⁽¹⁾

Ayah

Amesema Mwenyezi Mungu Mtukufu:

﴿Mwenyezi Mungu anakutakieni yaliyo mepesi wala hakutakieni yaliyo mazito﴾ [Al-Baqarah: 185].

﴿Mwenyezi Mungu haikalifishi nafsi yoyote ila kwa kiasi iwezavyo. Faida ya iliyoyachuma ni yake, na khasara ya iliyoyachuma ni juu yake pia. Ewe Mola wetu Mlezi! Usituadhibu tukisahau au tukikosea. Mola wetu Mlezi! Usitubebeshe mzigo kama uliowabebesha wale walio kuwa kabla yetu. Mola wetu Mlezi Usitutwike tusiyo yaweza, na utusamehe, na utughufirie, na uturehemu. Wewe ndiye Mlinzi wetu. Basi tupe ushindi tuwashinde Makafiri﴾ [Al-Baqarah: 286].

﴿Mwenyezi Mungu anataka kukupunguzieni taabu, na mwanaadamu ameumbwa dhafu﴾ [An-Nisa: 28].

Msimulizi

Ni Abuu Hurairah, alijulikana kwa kuniya yake (ni mtu kujulikana kwa jina la mwanaye mf: baba Fulani au mama Fulani), inasemekana jina lake ni: Abdur rahmaan bun Swakhar, ukoo wa Ad dausiy, kabila la Azdiy myemeni, amesilimu mwaka wa vita vya khaibar, mwaka wa 7H, ameishi na Mtume Rehman na Amani zimshukie akajitahidi kusoma na kuhifadhi Hadithi, akawa ni swahaba aliye hifadhi Hadithi nyingi. Alifariki katika mji wa madina mwaka 58H⁽¹⁾.

Muhtasari

Mtume Rehman na Amani zimshukie anabainisha kuwa Dini ya Uislamu ni rahisi kuichukua, kwa sababu ya wepesi wa hukumu zake na urahisi wa gharama zake, na kwamba mwenye kuifanya dini kuwa gumu, mtu huyo anataka dini hiyo imshinde kuiingia, na atakuwa hana uwezo na atakatiliwa mbali, hivyo Muislamu anatakiwa kuwa na bidii na na kuwa nayo karibu. Na alitubashiria mtume kwa malipo makubwa kwa kuifuata dini hiyo.

Kisha akaeleza kuhusu nyakati bora za ibada na unyenyekevu, ambazo ni mwanzo wa mchana na mwisho wake na mwisho wa usiku.

1 Imepokewa na Al-Bukhari (39).

1 Rejea: “Maarifaat al-Sahaba” na Abu Nu’aym (4/1846), “Al-Ashtieab Fi Maarifat Al’ashabi” cha Ibn Abd al-Bar (4/1770), “Asad al-Ghaba” cha Ibn al-Atheer (3/357), “Al-Isbah fi Tamazu al-Sahaba” cha Ibn al asqalaaniy (4/267).

Ametaja Mtume Rehema na Amani zimshukie kuwa Dini ya kweli ya Kiislamu ina sifa ya wepesi katika hukumu zake na urahisi wa gharama zake, kwa hiyo haimshindi mwanadamu, na wala haina gharama nzito ambazo zilikuwepo katika sheria zilizopita; Ilikua kwa Wana wa Israili mtu akifanya dhambi, toba yake kumuua. Na nguo haiwi safi ikipatwa na najisi ila kwa kukata sehemu ya najisi, na ndio maana Mwenyezi Mungu Mtukufu akasema katika kumuelezea Mtume Rehema na Amani zimshukie: “Na Mtume Muhammad anawaondolea mizigo yao ya madhambi na minyororo iliyo kuwa juu yao.” [Al-A’raf: 157]. Na wepesi wa Dini ya Kiislamu ni kwamba imeweka masharti ya kuweza, Mtume amani iwe juu yake amesema: “Niliyokukatazeni jiepusheni, na niliyokuamuruni, fanyeni kadiri muwezavyo”⁽¹⁾. si wajibu kwa masikini wenye mahitaji kutoa zaka, bali kwa tajiri ambaye ana miliki kiwango maalumu. Hija si wajibu ila kwa sharti la kuweza katika fedha, afya na njia, pamoja na swala. Ambapo mtu asiyeweza kusimama anaswali kwa kukaa au kuegemea au apendavyo. Msafiri na mgonjwa hufungua saumu yake kwa ugonjwa unaotegemewa kupona na kisha kuzilipa siku ambazo hakuzifunga, na mgonjwa asiyeweza kufunga kwa vyovyote vile hufungua saumu yake na kumlisha masikini mmoja kwa kila siku, na ndivyo ilivyo katika masuala yote ya kisheria.

Uislamu ndio unaowarahisishia wenye udhuru, kama vile kuhalalisha swala ya khofu kwa wale walio katika vita, kufupisha Swalah na kuunganisha Sala mbili kwa msafiri, na kupangusa viatu kwa muda wa masaa ishirini na nne tu kwa mkazi na kwa msafiri siku tatu mchana na usiku, na mengineyo⁽²⁾.

Hakuna atakayekuwa mkali katika hukumu za Dini na akaacha upole ndani yake na kuwa mkaidi na kujilazimisha asiyoyaweza; Isipokuwa hushindwa. Hajjalishi atajidhibiti kiasi gani kwa kutumia nguvu zake na kuwa mvumilivu kwa kile alichojitolea, kuna muda atarudi nyuma na atachoka na kurudi kwenye urahisi. Mwongozo ulio bora kabisa ni uwongofu wa Mtume Rehema na Amani zimshukie na ndio maana aliposema Abdullah bin Amru bin Al-Aas: “Nitakesha usiku na kufunga mchana maadamu ni hai,” Mtume Rehema na Amani zimshukie alipewa habari hiyo, na akamkataza na akamuamrisha kufunga siku tatu za kila mwezi, na kuamka na kulala, lakini Abdullah alikataa kwa kujivunia nguvu na kwamba anaweza kustahimili zaidi, Akasema Mtume Rehema na amani ziwe juu yake: “Funga siku moja na ufungue siku mbili.” Akasema Abdullah bin Amru bin Al-Aas: “Mimi nina uwezo wa kufanya zaidi ya hayo.” Akasema Mtume Rehema na amani ziwe juu yake: “Funga siku moja na ufungue siku moja.” Anasema Abdullah bin Amr, Mwenyezi Mungu awe radhi nao wote

1 Imepokewa na Muslim (1337).

2 “Manar Al-Qari Sharh Mukhtasar Sahih Al-Bukhari” cha Hamza Muhammad Qasim (1/121, 122).

wawili, na baada ya kuwa mzee na kushindwa kushika saumu yake, alisema: “ningezikubali siku tatu alizosema Mtume wa Mwenyezi Mungu, Mwenyezi Mungu amfikishie rehema na amani, ingependeza kwangu kuliko familia yangu na mali”.⁽¹⁾ ni kwa sababu hakupenda kubadilisha chochote kwa kutengana na Mtume, rehema na amani ziwe juu yake.

Ndio maana ni lazima kuwa kati na kati katika ibada, ambayo ni ukati kati ya kupita kiasi na kuzembea, na njia ya kufanya kazi, ambayo ni kwamba ikiwa hatuwezi kuchukua ukamilifu, basi tujitahidi kufanya ibada tuziwezazo kwa karibu zaidi⁽²⁾.

Hii ni amri kutoka kwa Mtume (Rehema na Amani zimshukie) ya kuwa na utaratibu mzuri katika kuabudu bila ya kutia kuzidisha wala kuzembea. Iwapo mtu hana uwezo wa kufanya ibada iliyobora zaidi, basi afanye ibada yoyote iliyokaribu na yaliyobora zaidi. Kwa sababu kile ambacho hakipatikani kikamilifu, basi hakiachwi kikamilifu.⁽³⁾ wakashindwa kufanya ibada kwa njia iliyobora, Mwenyezi Mungu Mtukufu amewaandalia malipo makubwa bila ya kuwapunguzia ujira wao

Kisha Mtume Rehema na Amani zimshukie akawabashiria Ummah wake; Hata wakipungukiwa na vitendo vyao.

Na Mtume Rehema na Amani zimshukie alipojua kwamba watu kamwe hawawezi kudumu katika ibada, akawausia kutumia muda wao wa kufanya ibada katika kuMuabudu Mwenyezi Mungu na kuchunga utiifu wake ambao ndio mwanzo. wa mchana na mwisho wake, na pia akawahimiza kuabudu katika nyakati zinazopendwa na bora zaidi, nayo ni ibada ya mwisho wa usiku⁽⁴⁾.

1 Imepokewa na Al-Bukhari (1131) na Muslim (1159).

2 Fath al-Bari cha Ibn Hajar (1/95).

3 “Manar Al-Qari Sharh Mukhtasar Sahih Al-Bukhari” cha Hamza Muhammad Qasim (1/123).

4 Fath al-Bari cha Ibn Hajar (1/95).

Mafunzo

1

Mtume, rehema na amani ziwe juu yake, alitumia herufi “Innaa” ya kufuta, kuashiria uthibitisho na kusadikika kwa maneno yake. Hii ni mojawapo ya mbinu za wasemaji na walinganiaji ambazo walinganiaji wanapaswa kutumia.

2

Iwapo mtu atatafakari juu ya masuala ya kisheria na kuona urahisi na wepesi wake, na ruhusa zinazopatikana kwa wagonjwa na wasiojiweza; Hapo atajua kiwango cha rehema na fadhila za Mwenyezi Mungu kwa waja wake, kwa hiyo atazidisha upendo wake kwake na kumridhia kwa kumtii.

3

Hadithi imeeleza kuwa kutokutumia fursa katika kipindi cha dharura kunapelekea mtu kushindwa na kupata hasara, hivyo mja anapohitaji fursa ya ruhusa basi jambo bora na la Sunnah ni kuitumia fursa hiyo na si kujipa uzito, Kila inapokuwa vigumu kwa msafiri kufunga basi afungue saumu, na mgonjwa anapochoka kusimama kuswali basi na aketi, hivyo umasikini na njaa kali ikimpelekea mtu kufikia kula mzoga na vitu vingine ili kuiokoa nafsi yake basi afanye hivyo ili asije kufa⁽¹⁾.

1 Tazama: Fath al-Bari cha Ibn Hajar (1/ 94, 95).

4

Haifai kwa mtu kujitesa katika dini ya Mwenyezi Mungu na kujiwekea uzito kwa kufanya ambayo Mwenyezi Mungu hakumlazimisha, kwa hivyo kujiwekea uzito katika ibada ni kujichosha.

5

Maana ya Hadithi sio kwamba mwenye kujitahidi katika utiifu ni mbaya, lakini jambo baya ni mtu kujiwekea ibada nyingi asizoweza kustahimili.

6

Kushikamana na Sunnah za Mtume (Rehma na Amani zimshukie) ni bora kuliko kuzidisha, kwani kufunga, kula mchana, kusimama usiku kusali na kulala ni bora kuliko kufunga milele na kusimama, na ndio maana Mtume amani iwe juu yake, aliwaambia watu waliosema ibaada ya Mtume (Rehma na Amani zimshukie) na kutaka kuizidisha kwa kusema: “Wallahi mimi ndio mchamungu wenu na ninaemuogopa Mwenyezi Mungu zaidi kuliko ninyi, lakini pamoja na hayo kuna muda ninafunga na ninakula mchana, na ninasimama usiku na ninalala, na ninaoa wanawake, basi mwenye kujiepusha na Sunnah yangu si katika mimi”⁽¹⁾.

1 Imepokewa na Al-Bukhari (5063) na Muslim (1401), kwa kutoka kwa Anas.

Mafunzo

7

Katika Hadithi kuna ushahidi kwamba kufuata sheria ni kuabudu katika mfumo mzuri wa kati na kati; Kwa sababu kujitia uzito na kujitia ngumu kunapelekea kuacha kila aina ya ibada, na dini ni nyepesi, na hakuna atakaye jilia uzito katika dini isipokuwa itamshinda, na Sharia iliyotakasika imeegemezwa juu ya usahilishaji na kutojitenga⁽¹⁾.

8

Inafaa zaidi kwa mfanyakazi kutojituma kwa namna ambayo atashindwa kudumu katika ibada; Badala yake, anatakiwa kufanya ibada kwa upole ili ibada yake idumu na isikatishwe, na katika hadithi: “Ibada ipendezayo kwa kwa Mwenyezi Mungu Aliye Juu Sana, ni ile inayodumu, hata kama ni ndogo”⁽²⁾.

9

Kinachotakiwa kwa mja ni kufanya juhudi katika kumtii Mwenyezi Mungu na kutaka kuufikia ukamilifu kadiri awezavyo, anapaswa kujitahidi kuwa mnyenyekevu katika sala, na kuikamilisha ibada kikamilifu, na kuelewa masomo yake yote, na kukaa mbali na dhambi zote na kutekeleza amri zote. Ikiwa, baada ya kujitahidi dhidi ya nafsi yake, atayapata yote, basi ni mwenye kutukuzwa na kulipwa.

10

Sunnah ni msingi wa kati ya vitu viwili vinavyokinzana. Kupindukia na kupita kiasi. Mtu hatakiwi kuzidisha na kutilia ngumu katika ibada, wala asipuuze au kuzembea katika kuacha maamrishi na kufanya mambo ya haramu.

11

Ni katika Sunnah mlinganiaji na faqihi wampe mja mwema bishara ya neema ya Mwenyezi Mungu na malipo ya utiifu wake, na kwamba asikate tamaa na rehema ya Mwenyezi Mungu.

12

Ni lazima mtu achague nyakati nzuri katika kuMuabudu na kumtii Mwenyezi Mungu. Ikiwa anahisi uvivu au kutojali, anapaswa kulala na kupumzika, kisha aanze tena wakati anapokuwa na nguvu na kuimarika. Atafanya hivyo katika ibada, utiifu, kazi za kidunia, kutafuta elimu, na kadhalika.

1 “Nailu al-Awtar” cha al-Shawkani (6/123).

2 Imepokewa na Al-Bukhari (6464) na Muslim (783), kutoka kwa Mama wa Waumini, Aisha, Mwenyezi Mungu amuwiye radhi.

13

Jambo zuri ni kuzipangilia ibada kwa mzunguko wa siku nzima ili mtu apate muda mzuri wa utiifu na ibada kuliko kukusanya ibada nyingi kwa saa moja inayochosha mwili.

14

Kutokana na rehema za Mwenyezi Mungu juu yetu, hakutulazimisha kusali swala za usiku, wala hakutuhimiza kuswali usiku mzima, bali Mtume, rehema na amani ziwe juu yake, amesema katika Hadith: “Na kusinzia kidogo” ili kupunguza na kurahisisha ugumu wa ibada ya usiku, vinginevyo angesema: “Na usiku.”⁽¹⁾

15

Kutoka kwa Aisha, Mwenyezi Mungu amuwiye radhi, kwamba Mtume, rehema na amani zimshukie, alikuwa akijiwekea mkeka nyakati za usiku, na anasali usiku. Kisha mkeka huo anaukunjua mchana na kukalia juu yake, hivyo wakawa watu wanashindana kwa wingi kuja kwa Mtume, rehema na amani zimshukie na kusali nyuma yake, Kisha Mtume akaja na kusema: “Enyi watu! fanyeni ibada mnazozuweza, kwani Mwenyezi Mungu hachoki mpaka mchoke, na matendo yanayopendwa zaidi na Mwenyezi Mungu ni yenye kudumu hata yakiwa machache”⁽²⁾.

16

Aliingia Mtume rehema na Amani zimshukie na akaona kamba iliyonyoshwa baina ya nguzo mbili, akasema Mtume: “Ni kamba gani hii?” Wakasema Maswahaba: Hii ni kamba ya Zainab, na akilegea anaiegemea, basi Mtume rehema na Amani zimshukie akasema: “La, itoweni ili kila mtu afanye ibada kwa uchangamfu wake, na endapo atachoka, mwacheni aketi.”⁽³⁾

1 “Al-Tafsir Lashrh Al-Jami’ Al-Sahihah” cha Ibn Al-Mulqin (3/87).

2 Imepokewa na Al-Bukhari (5861) na Muslim (782).

3 Imepokewa na Al-Bukhari (1150) na Muslim (784), kwa kutoka kwa Anas Mwenyezi Mungu amuwiye radhi.

